

Levél a szerkesztőséghez

Gyógyszerészet 20 28. 1976.

Kozmáról és Domjánról, a gyógyítás védőszentjeiről

A gyógyítással kapcsolatban a középkorban, amikor a kolostorokban vallási ceremóniákkal támasztották alá a gyógykezelést, a gyógyítás védőszentjeinek képeivel gyakran találkozunk, de életükről keveset tudunk.

Diocletianus római császári kegyetlen keresztényüldözése korában, i. u. a III. században élő két görög testvér a hittérítést a betegek önzetlen gyógyításával kapcsolta össze és legfeljebb a betegeknek és hozzátartozóinak hálaíjával számoltak.

„Anagyres” — így nevezik a keresztény görögök a maguk két szentjét, Cosmust és Domianust „... mindketten orvosok voltak, azért hívták Anagyres-eknek, mert ők minden jutalom nélkül csak emberi szeretetből gyakorolták az Orvosi mesterséget.” — „Emlékeznek a görögök egy Athenében levő tsudálatos forrásról, mely ezeknek a szenteknek szenteltetett, s mely soha nem folyt, hanem midőn a Pap a Misét elkezdí, azonnal kezd buzogni, estve pedig ismét el-szárad.” (Ricaut State of the Grec Church) [1].

Az idézett „tsudálatos” forrás a szikla üregének időszakos forrása lehetett, melynek a föld alatti üregeiben összegyűlő vize a nap meghatározott időközében ürült ki, majd ezután ismét meghatározott ideig gyűjtötte vizét, hogy felgyűlve újból kiürüljön.

Ezt a természetben előforduló, a közlekedési edények törvénye alapján váltakozva folyó, majd kiapadó jelenséget a két szent még csodának tartva hatásos gyógykezelési helynek használta fel, hiszen abban az időben a gyógyítás a természetes forrásoknál főleg a tisztálkodásból állt.

„Szent Kozma és Damján vértanúk. Sírjuk a szíriai Cyrushusban van; Justinian császár hatalmas bazilikát építtetett föléje. A régi egyház két híres »beteggyó-

gyítóját,« akik képességüket az evangélium terjesztésének szolgálatába állították, az orvosok és gyógyszerészek védőszentjeként tisztelik.” A Martyrológium szerint: „Diocletianus üldözése alatt Égeában (Kis-Ázsia) a szent vértanú testvéreknek, Kozmának és Damjának sok kínzatást kellett elszenvedniök. ... végén mindkettőt lefejezték” [2].

A Néro császár idejében hírhedtté vált keresztényüldözések után Diocletianus császár uralkodása alatt lángolt fel újból a keresztények üldözése. A császár azért akarta visszaállítani a római istenek tiszteletét, hogy a hanyatló római birodalom régi fényét, s vele a birodalmat megmentse.

„IV. Félix pápa (526—530) a Forum romanumon a szent város templomát e két szent tiszteletére szentelte. Ez a templom utóbb a szentjeink leghíresebb szentélye, sőt stációtemplom is lett” [2].

Ez a tény is előggé megindokolja és bizonyítja a görög származású Kozma és Damján testvérek gyógyításainak középkori elterjedt nagy tiszteletét, s vele azt, hogy az orvosok és gyógyszerészek védőszentjükként tisztelték őket.

IRODALOM

1. *Broughton*. A Religióról való Historiái Lexicon (Mindszenti Sámuel rév-komáromi ev. prédikátor fordítása Komárom, 1792) — 2. *Dr. Parsch P*: Üdvösség éve. III. k., németről fordították: Dr. Halamka Gyula, dr. Bátky Miklós, dr. Albert István. Bpest. 1937.

† Répay Lajos
ny. gyógyszerész
Kadarkút, Petőfi u. 4

Érkezett: 1975. IV. 17.

